

HAL
open science

LA HISTÒRIA BELGA DE LA FAMÍLIA DESCLERGUE DE MONTBLANC

Eduard Contijoch, Nico Felicien Declercq

► **To cite this version:**

Eduard Contijoch, Nico Felicien Declercq. LA HISTÒRIA BELGA DE LA FAMÍLIA DESCCLERGUE DE MONTBLANC. El Foradot - Revista bimestral de Montblanc, 2018, 108, pp.23-27. hal-03505736

HAL Id: hal-03505736

<https://hal.science/hal-03505736>

Submitted on 11 Jan 2022

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Eduard Contijoch, Nico Declercq,
“LA HISTÒRIA BELGA DE LA FAMÍLIA DESCLERGUE DE MONTBLANC”,
El Foradot – Revista bimestral de Montblanc, Num. 108, p. 23-27, October Issue 2018.

Published by “El Foradot” at Montblanc, la Conca de Barberà, Catalunya, Spain,
in November 2018.

Abstract (in Catalan):

Fa un temps, en Nico F. Declercq, belga establert als Estats Units, es va posar en contacte amb el Centre d’Estudis de la Conca de Barberà a fi de completar una recerca genealògica que estava portant a terme. De seguida, el secretari de l’entitat, Josep-Pau Jàvega, i el president, Josep M. Grau li van enviar tot el que s’havia publicat sobre la família Desclergue. Es van confirmar les sospites: els Declercq són els descendents dels Desclergues montblanquins que el segle XVI van bastir un dels edificis més significatius a la vila i que encara presideix la nostra plaça Major i que aviat van marxar a Flandes a fer la Guerra dels Vuitanta Anys. Cinc segles després, a El Foradot els hem convidat a tornar a Montblanc i a explicar-nos la seva història.

English translation:

Title: *The Belgian story of the Desclergue family of Montblanc*

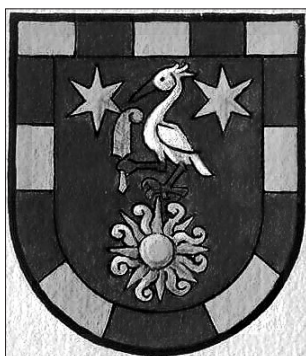
Abstract: *Some time ago, Nico F. Declercq, a Belgian established in the United States, contacted the Conca de Barberà Studies Center to complete a genealogical research he was carrying out. Immediately, the secretary of the entity, Josep-Pau Jàvega, and the president, Josep M. Grau, sent him everything that had been published about the Desclergue family. The suspicions were confirmed: the Declercq family are the descendants of the Montblanquins Desclergues that in the sixteenth century built one of the most significant buildings in the town and still presides over our Plaza Mayor and who marched to Flanders to take part in the Eighty Years' War . Five centuries later, in El Foradot we have invited them to return to Montblanc and tell us their story.*

LA HISTÒRIA BELGA DE LA FAMÍLIA DESCLEERGUE DE MONTBLANC

LA REDACCIÓ

Fa un temps, en Nico Declercq, belga establert als Estats Units, es va posar en contacte amb el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà a fi de completar una recerca genealògica que estava portant a terme. De seguida, el secretari de l'entitat, Josep-Pau Jávega, i el president, Josep M. Grau li van enviar tot el que s'havia publicat sobre la família Desclergue. Es van confirmar les sospites: els Declercq són els descendents dels Desclergues montblanquins que el segle XVI van bastir un dels edificis més significatius a la vila i que encara presideix la nostra plaça Major i que aviat van marxar a Flandes a fer la Guerra dels Vuitanta Anys. Cinc segles després, a El Foradot els hem convidat a tornar a Montblanc i a explicar-nos la seva història.

Quan va morir el meu pare l'any 2015, feia anys que molts dels nostres avantpassats ja havien estat investigats. No obstant això, a la branca Declercq encara li mancava certa recerca genealògica. De fet, investigar un cognom tan freqüent com Declercq amb totes les seves variants, demana una aproximació més prudent que en altres casos. La manera en què s'escriu un cognom pot variar de generació en generació i de població en població. En conseqüència, sempre s'han d'avaluar les diferents ramificacions i per a cadascuna trobar els orígens i proves per determinar si està relacionada amb els avantpassats en estudi. Finalment, les

Escut heràldic familiar de Nico F. Declercq i els seus descendents, publicat a l'Antiga Armeria de "Schweizerischen Heraldischen Gesellschaft" (Societat Heràldica Suïssa). Són de destacar les similituds entre el marge exterior i l'escut del casal Desclergue a Montblanc.

anàlisis d'ADN han de confirmar els fets genealògics. En el cas dels nostres avantpassats, hi havia algunes peculiaritats en el segle XVII i més recentment, indicis clars que no pertanyien a les famílies existents que portaven un nom similar: la seva major mobilitat a l'hora dels casaments, l'escriptura del cognom, en el segle XVII, més similar a com es feia a Catalunya o Espanya que no pas a Bèlgica, etc.

INVESTIGACIÓ DE L'ADN

Els nostres avantpassats belgues Declercq més antics, des del punt de vista genealògic, no encaixen amb les famílies Declercq existents a la zona quan apareixen al segle XVII. Era evident que provenien d'algun altre lloc. Aquests fets van recomanar una prova d'ADN. Aquesta revela que part del nostre ADN s'origina al voltant de l'any 1000 dC i es pot trobar a zones al nord i sud dels Pirineus occidentals.

Aquestes àrees cobreixen territoris que els historiadors situen com a catalans en algun moment al llarg dels darrers 1.500 anys. Així, doncs, els Desclergues deuen haver tingut les seves arrels més antigues just al sud o al nord dels Pirineus occidentals. El fet que portem part d'ADN característic dels catalans, i que els registres genealògics apuntin a un origen espanyol, amb un arbre genealògic que porta cap a la família de Montblanc a Catalunya, que va mar-

xar cap a Bèlgica com a soldats, dona forma a la nostra conclusió.

Com sempre, en genealogia i genètica un es mou més amb probabilitats que amb certeses. Si existís una tomba dels Desclergues, seria interessant fer una prova d'ADN a restes humanes per comprovar la relació i també per aportar un millor coneixement a les mutacions en l'ADN humà.

LA MARXA DELS DESCLERGUES DE MONTBLANC

A la segona meitat del segle XVI, Bonaventura Desclergue (II), notari a Montblanc però amb forts lligams amb la ciutat de Barcelona, tenia 5 fills: Enric, Antoni (I), Jeroni, Francisca i l'hereu Francesc. El darrer va continuar la seva vida a Montblanc, però la línia familiar dels Desclergue a la vila no va durar gaire. El llegat a Espanya va continuar a través de la família Pedrolo. De fet, la família no va desaparèixer. Tres fills es van fer soldats i van anar a Bèlgica durant la Guerra dels vuitanta anys. Jeroni va ser el primer i ja era a l'exèrcit l'any 1587. Moriria a Oostende durant el setge a la ciutat el 1604. Durant el setge, els seus germans també hi van ser. Enric, ~~el nostre avantpassat~~, va ser enviat a Bèlgica l'any 1603 i va tenir una llarga carrera militar que probablement va començar a aquell setge. L'any 1605 va ser ascendit a ca-

pità i el 1623 va rebre reconeixement pel seu llarg servei. Antoni (I) havia començat la carrera militar l'any 1601 a Milà i també va ser Oostende durant el setge. A partir dels documents trobats, podem assumir que l'Antoni (I) i l'Enric, els dos germans supervivents, es van establir primer a Damme, on hi havia una fortalesa espanyola per protegir el país de possibles atacs des de la fortalesa holandesa de Sluis (L'Esclusa). Cal remarcar que entre 1609 i 1621 hi va haver una treva entre els Països Baixos del nord i els espanyols. Va ser durant aquest període que la fortalesa militar de Damme va perdre importància i els soldats espanyols o van tornar a casa o van ser reubicats a altres àrees de Bèlgica on podien ser més útils. Els Desclergues es van traslladar durant aquesta època a l'àrea de Wingene i Tielt com es pot veure en l'arbre genealògic. L'Enric probablement va morir a Wingene el 1631 mentre que l'Antoni (I) probablement va morir a Tielt l'any 1616. ~~L'Enric tenia un fill~~, Antoni (II) que té una trajectòria vital que encaixa prou, si bé no a la perfecció, amb l'Antoni Desclergue trobat a un llibre de 1641, com a Don Anton Desclergues esmentat a l'arbre genealògic. És probable que siguin la mateixa persona. Aquest Antoni (II) va fundar una família a Wingene, però va quedar vidu ben aviat i es va tornar a casar. Va tenir dos fills: el més gran va ser Joan Desclergue (I) que va morir el 1662 fent el soldat i el més jove, Antoni (III) es va casar amb Martine Vercruysse a Deerlijk el 1656. És d'aquest casament del qual descendim.

LA VIDA DELS DESCLERGUES A FLANDES EN TEMPS RECENTS

Es pot seguir l'evolució dels Declercq-Vercruysse a l'arbre genealògic. Ara continuarem la història durant el segle XX.

Mapa de Flandes (Bèlgica) al voltant de 1600 (per Pieter Van Der Keere) on s'hi han marcat Oostende, Damme, Wingene (Wingen) i Deerlijk (Deerlicke).

A voltants de 1924, la família Declercq-Devenyn a la seva granja a Wielsbeke. Michel Declercq de braços plegats a la dreta de la porta.

Durant 1930, la meva àvia, la filla petita d'Emile Teophile Lesage, un granger prop d'Ypres, va veure acostar-se a la granja un cavaller de bona aparença, que venia de lluny a comprar lli. El senyor Lesage era descendent de la família noble de Patin, que havia tingut un paper important en el període d'Habsburg austríac a Bèlgica, establint bones relacions bilaterals entre Viena i Bèlgica i obtenint accés al mar pels belgues. La meva àvia, Irma Helena Lesage, es va enamorar immediatament d'aquell home tan ben plantat, Michel Declercq, el meu avi.

Era educat, culte, de bona aparença, de bona família i era una sortida molt atractiva per a la meva àvia per poder deixar enrere la dura vida de la granja a una zona que encara patia els estralls de la Primera Guerra Mundial. Havia perdut dos germans a la guerra, un d'ells és enterrat al famós cementiri de Père Lachaise a París dins el Monument als Soldats Belgues. Aviat es van casar i van rebre un dot considerable per part del pare de la núvia, ben content amb el seu gendre. Però la seva vida no seria fàcil. Tot just casats, hi va haver una gran devaluació del franc belga, la crisi dels anys 30 va sacsejar fortament la indústria del lli i va arribar la Segona Guerra Mundial. El meu avi, que de nen havia patit l'ocupació del seu poble a Wielsbeke a la Primera Guerra i que havia vist com el rei belga, amb el seu exèrcit, havia estat forçat pels alemanys a rendir-se el 1940 després de ser abandonat pels seus aliats, va decidir-se per la resistència passiva

Fotografia escolar presa l'any 1916 a Wielsbeke per agrair als (llavors encara neutrals) americans ajudar la població. Michel Declercq és el noi de la tercera filera, segon des de l'esquerra amb una jaqueta negra i un llacet gros. Si es demanés al lector que trobés un xiquet d'origen català al grup, no és el que escolliria?

Les famílies Declercq i Demedts.

a l'ocupació alemanya de 1940. Va rebutjar qualsevol feina i va viure la guerra, amb la seva dona i fills, en la gana i la pobresa. Després de la guerra, la família va reviscolar i va construir la seva pròpia Casa Desclergues a Deerlijk.

Desafortunadament, la meua àvia va morir poc després, el 1953 i el meu avi el 1963. La seva mort prematura és la principal raó que la història familiar no s'ha transmès prou bé a les següents generacions i que jo hagués de fer molta recerca per conèixer el relat de la seva vida.

El meu avi Michel Declercq era una persona molt interessant. Era fill del granger i comerciant de lli, Ernest Constant Declercq.

La seva mare era filla única i va perdre el seu pare de molt petita. Era una dona forta, simpàtica i emancipada que, amb el seu marit, va decidir oferir als seus fills, incloent-hi les seves filles, una bona educació, malgrat viure en un entorn rural. Sis fills estudiant en una família... un es pot imaginar com n'eren d'interessants les discussions a taula tot dinant. De fet, es van fer amics amb una família que vivia a un poble a la vora que tenia dos nens que també estaven interessats en la cultura, l'educació i, específicament, en la literatura. Era la família Demedts.

A la fotografia feta en un fals cotxe durant carnaval hi veiem dos germans Demedts amb cinc Declercq.

Al volant hi veiem André Demedt (Wielsbeke 1906 — Oudenaarde 1992), fill de Maurits Demedts i Celesta Vandenhende i net d'Ivo Demedts. Era molt amic amb Michael A. R. Declercq. Vivien l'un a prop de l'altre i havien nascut el mateix any. André Demedts es convertiria en un conegut escriptor flamenc i era germà de Gabriëlle Demedts, poetessa flamenca que també apareix a la imatge (just rere Ester Declercq). Al costat d'André Demedts hi veiem Esther Ernestina Godelieve Declercq de la que parlem més a baix. A la part del darrere del cotxe hi és Michel A. R. Declercq i just davant seu Valentina Declercq que va morir a vint anys. Al darrere al costat de Gabriëlle Demedts hi trobem Maria Antoinette Declercq que es faria infermera i al seu costat Rachele Gabriëlle Declercq que seria mestra d'escola. No apareix Judith Declercq, la germana més petita que arribaria a presidenta provincial de l'organització pel Benestar Infantil de Bèlgica i conferenciant i cofundadora de l'Institut de Formació per Infermeres Maria Middlelares, que, més endavant, s'associaria amb la Universitat Catòlica de Leuven.

LA GERMANA ERNESTINE DECLERCQ

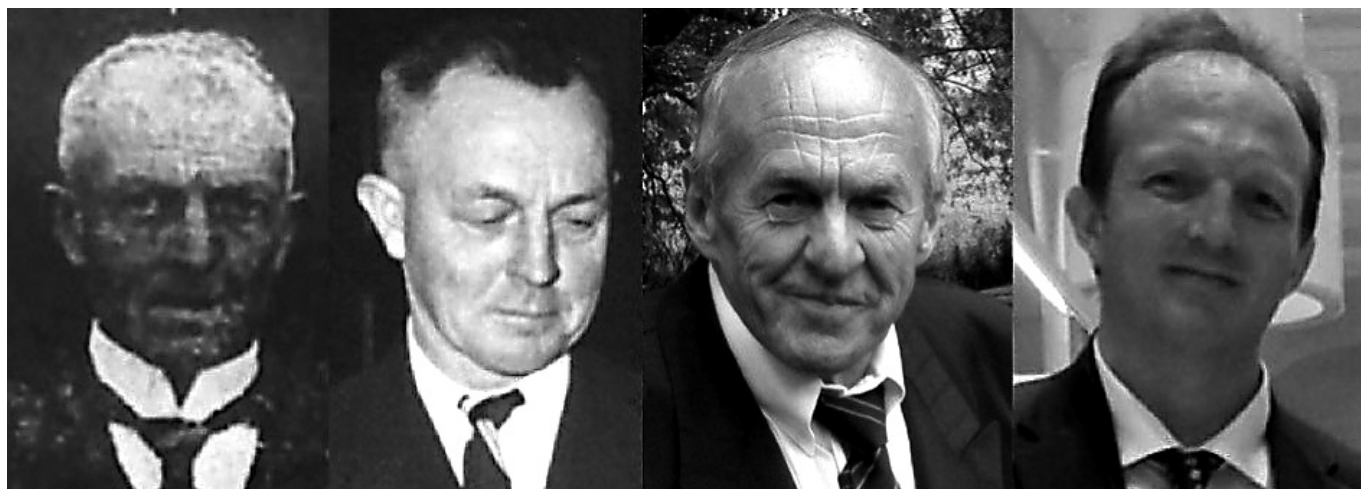
La germana Ernestine de Sant Vicenç de Paul era germana de Michel Declercq. Durant la seva professió

L'AUTOR

Nico F. Declercq és professor titular a l'Institut de Tecnologia Georgia a Atlanta, als Estats Units, portant part del seu ensenyament i tasques de recerca a Georgia Tech Lorraine a Metz, França. Va rebre la seva educació a Bèlgica a la Universitat Catòlica de Leuven, on va obtenir el Màster en Física cum laude. Al principi de la seva carrera va explicar l'eco Quetzal a la piràmide El Castillo a Chichen Itza a Mèxic. Més endavant, va explicar l'extraordinària acústica del teatre grec d'Epidaure. Les seves principals activitats de recerca són en

La germana Esther Ernestine Godelieve Declercq, amb ulleres, a Uvira, al Congo Belga l'any 1959.

D'esquerra a dreta, quatre generacions de Declercq: Ernest Constant Declercq, Michel Achiel Renatus Declercq, Maurice Alois Declercq i Nico Felicien Declercq.

proves no destructives de materials emprant ones ultrasòniques.

L'any 2007 va rebre l'Early Career Award de la Comissió Internacional d'Acústica a Madrid. L'any 2006 va rebre el premi internacional Denis Gabor a Budapest.

Ha publicat nombrosos articles de recerca a revistes internacionals i ha fet centenars de presentacions regulars i plenàries a congressos internacionals.

Igual com el montblanquí Galceran Desclergue, en el segle XVII, que malgrat que va viatjar sovint a Sevilla per negocis, mai no va desconnectar de la seva llar a la vila, Nico Declercq encara viu a la seva casa natal a Kortrijk a Bèlgica quan ha de viatjar pel món per feina.

AGRAÏMENTS

Es pot trobar gran part de la història de la família a nombroses referències. En particular voldria esmentar i agrair a:

- Francesc de Pedrolo i Desclergue que va ser el primer a recollir l'arxiu familiar a finals del segle XVII.
- Jose Sánchez Real , "La Casa Desclergue de Montblanc", publicat l'any 1974 (per la Caixa d'Estalvis Provincial, Tarragona; dipòsit legal B 19.565 - 1974 i imprès per Gráficas Lorente, Ciudad 13, Barcelona).
- Salvador J. Rovira i Gómez , "La baixa noblesa de la Conca de Barberà a l'edat moderna", publicat per

"Montblanc: Centre d'Estudis de la Conca de Barberà", l'any 2005, a la sèrie 'Monografies, Montblanc, Espanya', Volum 12.

- Jaume Felip Sánchez, "L'actual seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà a Montblanc: palau medieval construït per la família Marçal", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 20 (2002), 33-50, Centre d'Estudis de la Conca de Barberà.
- Josep M. Grau Pujol, C. E. Conca Barberà Montblanc, Montblanc, per l'extens intercanvi d'informació i documents relacionats amb els Desclergue, Pedrolo, etc.

Traducció de l'anglès: Eduard Contijoch.